

SKARV BEKYMNER SPORTSFISKERNE

Stallingen er næsten udryddet i flere danske åer, og andre fiskearter er også hårdt pressede. Skarverne bærer en stor del af skylden, mener Danmarks Sportsfiskerforbund. Nu skal skarvernes ædetogter undersøges nærmere.

Appetit på fisk. At skarv kan tage selv ret store fisk eksemplificeres ved denne vintersultne fugl, der muligvis har overvurderet egne evner.

Af Niels Jepsen, DTU Aqua og Kasper Rasmussen
kr@sportsfiskeren.dk

Midt i 1980'erne begyndte antallet af ynglende skarv i Danmark for alvor at stige. Dette blev startskuddet til en fortsat meget aktuel konflikt om skarvbestande kontra fiskeriinteresser. I første omgang var det bundgarns- og fritidsfiskerne, der mærkede skarvernes appetit på fisk. Eksempelvis søgte skarverne føde direkte i garnene. Derudover oplevede man en betydelig nedgang i åle- og skrubbefangsterne samt i rekrutteringen af fisk til de kystnære områder, hvilket mange fiskere tilskrev den voksende skarvbestand.

Det er dog ikke kun garnfiskerne, der har oplevet skarvernes effekt på fiskebestandene. Lystfiskerne har igennem det seneste årti ligeledes fået øjnene op for skarvernes påvirkning af fisk og fiskevande.

Skarvbestanden i Danmark

I 2010 blev der registreret 65 skarvkolonier i Danmark, hvilket er ny rekord. Hermed er ynglebestanden mere spredt end nogensinde før. Den kolde vinter i 2009/2010 var dog langt fra optimal for skarverne, og antallet af ynglende fugle faldt således med cirka 15 % i forhold til året før. Kulde og is helt hen til først på foråret i store dele af skarvernes overvintringsområde har medført en øget dødelighed, og at mange fugle er i for ringe kondition til at yngle. Det medfører, at ynglesæsonen springes over.

På baggrund af det øgede antal kolonier og de seneste års – for skarven – ugunstige vintre, er det forventeligt, at bestanden atter vil vokse, så snart vi igen får mildere vintre.

Forvaltningsplan for skarv

I 2009 offentliggjorde Naturstyrelsen en revideret udgave af forvaltningsplanen for

skarv fra 2002. Efter indstilling fra Danmarks Sportsfiskerforbund i udvalgsarbejdet i den nationale Skarvforvaltningsgruppe, blev det blandt andet muligt at søge om tilladelse til beskyddning af skarv ved lokaliteter, hvor de kan gøre betydelig skade. Eksempelvis kan man få tilladelse til at nedlægge skarv ved dambrug og Put & Take-søer. Med afsæt i Danmarks Sportsfiskerforbunds udvalgsarbejde samt DTU Aquas omfattende undersøgelser af skarvprædationen på ørred- og laksesmolt, er det nu ligeledes muligt for foreninger, lodsejere m.fl. at søge om tilladelse til at nedlægge skarv i forbindelse med smoltudtrækket, samt som led i bortskræmning af skarv fra vigtige områder for fisk.

Der er givet syv tilladelser til regulering af skarv ved vandløb i 2010, og der er allerede indløbet en del ansøgninger i 2011. Det er Naturstyrelsen, der er ansvarlig for forvaltningsplanen, og som giver tilla-

delse til regulering af skarverne. Du kan læse meget mere om forvaltningsplanen på: www.naturstyrelsen.dk/Udgivelser/Aarstal/2010/Skarvforvaltningsplan.

Naturstyrelsen er desuden behjælpelig med råd og vejledning i forhold til regulering af skarv.

Stallingerne forsvinder

Stort set overalt i Danmark er stallingbestandene gået kraftigt tilbage. For at få et overblik over problemets omfang inviterede DTU Aqua i februar repræsentanter fra foreninger, der har fiskevand med stallinger. Mødedeltagerne kunne samstemmigt berette om et kollaps i stallingfangsterne mellem 2009 og 2010.

Resultaterne fra de seneste to års elbefiskninger viser det samme billede af sunde bestande, der pludselig forsvinder. I de fleste af vandløbene er også andre fiskearter som knude og strømskalle næsten forsvundet efter vinteren 09/10. Der er desuden fra alle vandløb observationer af skarv – både store flokke og enkelte fugle – der fiskede i vandløbene i de to sidste vintre. De fleste steder er der tegn på, at også ørredbestanden er gået tilbage, men slet ikke i samme omfang som stallingen.

DTU-Aqua vil på baggrund af informationerne fra mødet iværksætte en fokuseret overvågning af nogle udvalgte vandløbsstrækninger, og derved håber man, at kunne komme tættere på en forklaring på stallingens problemer. Foreløbigt virker det mest sandsynligt, at den pludselige nedgang i stallingbestandene skyldes skarvprædation, forårsaget af kolde vintre. Dermed kan man forvente, at hvis der kommer milde vintre, og/eller skarven bliver holdt væk fra vandløbene, vil bestanden af stalling ret hurtigt kunne genetablere sig. Det vil også blive aktuelt at gennemføre en totalfredning af stallingen, indtil bestandene forhåbentlig kommer sig.

Du kan læse mere om stallingens tilbagegang på www.fiskepleje.dk.

Behov for mere viden

Hvis skarverne fremover i stigende grad søger føde i vandløb, kan der forventes et øget antal problemer med en stor dødelighed for vandløbsfiskene og derved mangel på fiskemuligheder for lystfiskerne. Undersøgelser i Sydtykland, Tjekkiet, Schweiz og Østrig har allerede for ti år siden vist, at skarverne var medvirkende årsag til en stor nedgang i stallingbestanden, og her har man nogle steder med succes indført regelmæssige bortskræmnings-kampagner, hvor skarverne holdes borte fra vandløbene.

Det er meget vigtigt, at man holder tungen lige i munden og ikke begynder at

give skarven skyld for alle problemer, men på den anden side er det også naivt at blive ved at tro, at de mange skarver ikke påvirker fiskebestandene.

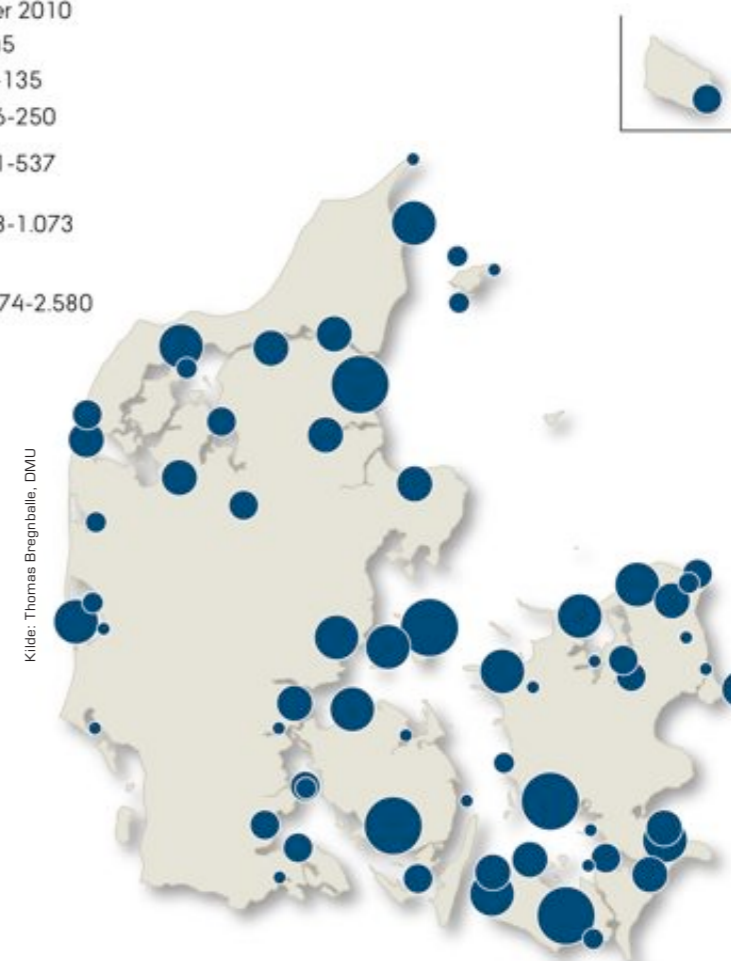
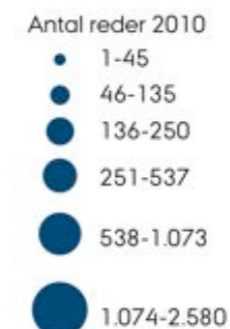
Der er behov for at få suppleret den nuværende viden omkring skarvernes effekt på fiskebestandene. Således er DTU Aqua i gang med flere projekter omhandlende skarvprædation. For eksempel har man i flere år fulgt udviklingen i sørredbestanden ved Hald Sø i takt med en øget prædation fra skarv og fiskehejre. Meget tyder på, at den tydelige nedgang i antallet af sø-ørreder skyldes skarvernes fremmarch. Derfor arbejder DTU Aqua nu videre på at dokumentere effekten af skarvprædationen ved Hald Sø.

Foreninger og fiskevand

Danmarks Sportsfiskerforbund ser med bekymring på skarvernes øgede prædation i vandløbene.

– Vi har set eksempler på, at sportsfiskernes fangst af stalling er blevet reduceret med mere end 90 % i løbet af få år. En sådan nedgang kan hverken fiskebestanden eller foreningerne overleve, siger Kaare Manniche Ebert, biolog i Danmarks Sportsfiskerforbund.

Placeringen af skarvkolonier i 2010

Kilde: Thomas Breghalle, DMU